

De Kroetwusj

Colofon

DE KROETWUSJ

Wordt uitgegeven door het IVN Elsloo en is bestemd voor leden en donateurs. Dit verenigingsblad verschijnt 4 x per jaar en wordt samengesteld door Nel de Geus en Margriet Roberts.

Uw inbreng kan worden gezonden naar Stationsstraat 188, 6181 AM Elsloo; nelladegeus@gmail.com; en margriet.roberts49@gmail.com

Bestuurssamenstelling:

Voorzitter: Remi Diris
Secretaris: Frans Stassen
Penningmeester: Martin Meulenberg
Bestuurslid: John den Braber
Vice-voorzitter: Chris Wolthuis
Vice-secretaris: Harrie Lemmens
Secretariaat: Postbus 575, 6180 AB Elsloo
Tel. 046 – 437 2744
Website: www.ivn/afdeling/ivn-elsloo

Werkgroepen:

Botanische tuin: Wiel Lemmerling
Vogelwerkgroep: Bert Heijnen
Wg. excursies: Hub de Rooy
Wg. dia-avonden: Chris Wolthuis / Martin Meulenberg
Wg. dassen: Remi Diris

Uitgifte

De volgende Kroetwusj wordt uitgegeven in maart 2020
Kopij inleveren voor 15 februari 2020
Redactie en vormgeving: N. de Geus; M. Roberts

Verantwoording:

De redactie is niet aansprakelijk voor de inhoud van ingezonden artikelen en brieven. De redactie heeft het recht om ingezonden stukken niet te plaatsen. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden teksten aan te passen met als doel de leesbaarheid te vergroten. Een volledige verantwoording is te verkrijgen bij de redactie.

Foto's van de schrijvers en van de redactie

Foto cover: Pierre Reubsaet: Zilveren ridderzwam

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Van de bestuurstafel	4
Help de vogels de winter door	9
Heidewandeling	10
Waarnemingen	14
Herfstles	16
Ruska	19
Dassengidsexcursie	21
Nieuw(s)	26
Uitkijkplatform	27
Natuurwerkdag	28
Diapresentatie das en bever	30
De wereld weer een stukje mooier	33
De aardappel	35
Dialezingen en bustocht	38
Jaarprogramma excursiewerkgroep	42
Jaarprogramma Vogelwerkgroep de Wouw	44
Voor het geval dat.....	46

Van de bestuurstafel

Chris Wolthuis (vice voorzitter)

Dit is alweer de decemberuitgave van de “Kroetwusj” waarin ik in “Van de bestuurstafel” graag even, in het kort, terugblik op de gebeurtenissen binnen onze afdeling van het afgelopen jaar. In 2019 zijn een aantal succesvolle activiteiten door onze werkgroepen georganiseerd. Naast de reguliere activiteiten zijn ook nieuwe initiatieven, die in de afgelopen jaren zijn opgestart, verder uitgewerkt. Naar aanleiding daarvan is het komende jaar de start van een ‘Jeugd-initiatief’ gepland en wordt bekeken hoe we, als daar een draagvlak voor is, met een nieuwe werkgroep de jeugd meer weten te bereiken. Naast de bestaande en enigermate uit te breiden creatieve kidsmiddagen, waar natuureducatie aan gekoppeld is en voortgekomen uit de gidsenwerkgroep, denkt het bestuur aan bijvoorbeeld een Slotjesdag, een idee dat momenteel wordt uitgewerkt samen met Staatsbosbeheer. Daarnaast wordt nagedacht over andere initiatieven om de jeugd meer bij onze prachtige natuur te betrekken. Verheugend is dat in het afgelopen half jaar de werkgroepen met een aantal nieuwe leden zijn versterkt en de teller voor het hele jaar in november op 13 nieuwe leden stond. Tevens beginnen drie leden in januari met de opleiding voor Natuurgids. Zij bezochten afgelopen november de eerste bijeenkomst van de NatuurGidsenOpleiding (NGO).

Ook was 2019 een belangrijk overgangsjaar voor de botanische tuin, waarvan de voortgang steeds in de “Kroetwusj” werd vermeld. In een bestuursvergadering in januari jl. werd besloten een proef te doen met het digitaal versturen van informatie aan leden. In de daarop volgende jaarvergadering in maart werd deze digitale

manier van berichtgeving aangenomen. Inmiddels kunnen we de proef als geslaagd beschouwen en kom ik er verderop nog even op terug. In een ingelaste Algemene Ledenvergadering op maandag 27 mei werd, in een bijzonder goede sfeer in ons verenigingslokaal, Remi Diris als nieuwe voorzitter gekozen. Er wordt altijd naar uitgekeken in de eerste paar maanden hoe iemand het in een nieuwe functie gaat doen. Een fase waarin de toon wordt gezet en een oordeel gemaakt. De moeilijke opgave om in een bloeiende vereniging de zaken voort te zetten is hem met een, zo gezegd, frisse wind goed gelukt. Tot zover een korte teugblik op 2019.

In de vorige “Kroetwusj” stond vermeld dat alle diapresentaties, zonder uitzondering, op de eerste maandagavond van oktober t/m maart worden gegeven. Ondanks dat Martin en ik ook niet meer de vlugste zijn waren wij de Sajelaire toch even voorbij gelopen en daarom is de dialezing van februari verschoven naar de tweede maandagavond op 10 februari in het Maaslandcentrum. Het onderwerp is dan: “Vogels tussen Maas en Peel - vroeger en nu”. Overige en meer informatie over de dialezingen en de jaarlijkse wandeldag op zaterdag 25 april a.s. naar het Grenspark Maas-Swalm-Nette staat elders in deze “Kroetwusj” vermeld. De nieuwe voorzitter lanceerde al tal van nieuwe ideeën, maar kondigde zich ook aan als presentator van een dialezing over de dassen in ons werkgebied, een dialezing met unieke opnamen waaraan de hele werkgroep had meegewerkt. Dit deden wij in combinatie met een presentatie door Willy de Koning over bevers. Vele bezoekers hebben genoten van deze twee presentaties en gingen met een positief gevoel naar huis over de das en de bever wat een geweldig plus punt is en mooi meegenomen. Hierboven haalde ik al even aan dat wij

zijn overgegaan op een digitale manier van berichtgeving, hetgeen heeft geleid tot het oprichten van een 'Communicatie-groep'. Een groep die zowel onze leden en donateurs schriftelijk als wel per e-mail gaat informeren. Hierin zitten Frans Stassen (papiermedia), Henk Jacobs (IVN site, IVN Elsloo mailbox/emails), Angelique Diris (IVN Elsloo FaceBook), en t.b.v. de Kroetwusj: Margriet Roberts en Nel de Geus. Intentie is informatie bij de juiste persoon/personen te laten belanden ter publicatie. Als voorbeeld: wordt er in onze mailbox een waarneming gemeld, dan zal deze nu ook in de Kroetwusj gepubliceerd gaan worden. Ook nieuw is een "Centrale kalender" in the cloud. Deze is voor diegenen die gebruik maken van de IVN Elsloo-ruimtes in de toren (bestuursleden en kartrekkers). Nu lopen we niet meer het risico dat iemand een ruimte nodig heeft, en er dan achter komt dat deze reeds door anderen in gebruik is. In een vergadering met de gemeente Stein (z.g. 'Stakeholders Groen' vergadering) is samen met de gemeente voor het eerst een maaiplan opgesteld. Intentie is om vooral in de buitengebieden de (berm)na-
tuur meer te ontzien, ten gunste van vlinders, kevers, vogels, insecten, enzovoorts. Even een opfrissertje. Heel lang geleden stond een emmertje water met spons bij de tankstations om de ramen van de auto's schoon te maken van insecten. Het emmertje is weg maar de insecten ook. Een goed doordacht maaiprogramma kan hier een positieve verbetering in aanbrengen. Het zijn niet alleen insecten die profiteren van een goed maai-beheer. Een leuk voorbeeld is de nachtegaal die een grote voorkeur heeft om te verblijven in een bodembedekking van brandnetels! Geen brandnetels, dus geen die dan niet meer zingt in 't bronsgroen eikenhout. Daarnaast wil de gemeente Stein meer

bloemenperken waar wij graag aan meewerken. Zo hebben Jeannette en Pierre Reubsaet samen met gemeente Stein een bloemenperk ingezaaid bij het kunstwerk in Catsop op hoek Mergelakker/Groot Kempken. Verder zijn er voor 2020 nog een paar losse initiatieven. Zo ligt er momenteel een vergunningsaanvraag bij Rijkswaterstaat (die hier heel welwillend tegenover staat) om in het komende jaar een poging te doen om exoten in onze flora op te gaan ruimen. Deze schadelijke uitheemse planten zijn een gevaar voor de natuur en de gezondheid van mens en dier. Vooral woekeraars als de reuzenberenklauw, de Japanse duizendknoop, het Jacobskruiskruid en de reuzen -ook wel springbalsemien genoemd-, komen hiervoor in aanmerking. Persoonlijk vind ik de balsemien erg mooi. Deze plant woekert meestal alleen op zeer natte plaatsen zoals langs een beek of rivier, bloeit erg mooi en is zeer geschikt is voor educatieve doeleinden betreffende de uitleg over zaadverspreiding van planten op eigen kracht. Opruiming van exoten door IVN leden voorkomt veel schade en overlast aan onze inheemse flora, waarbij ook een beroep zal worden gedaan op de Elsloose bevolking om ons hierbij te helpen.

In de vorige “Kroetwusj” is al vermeld dat in het komende jaar het kasteelpark, thans “Landgoed Elsloo” genoemd, 60 jaar geleden werd opengesteld voor het publiek en dat dit wordt gevierd in combinatie met de heropening van de botanische tuin, na een grondige renovatie en de aanleg van een arboretum. In 2020 is het eveneens 50 jaar geleden dat IVN met de aanleg van de botanische tuin is begonnen. Inmiddels is Harry Lemmens flink gevorderd met het programma. De jubilea worden gevierd op zondag 31 mei 2020, waarbij o.a. de zonnekoningin van Elsloo en haar hofdames,

alsook leden van het Regiment d'Arberg acte de présence zullen geven. Verder is de Slakmolen in bedrijf en zal ook IVN zich van haar beste kant laten zien. Het middagprogramma loopt van 13.00 uur tot 16.00 uur en wordt grotendeels ingevuld door de verschillende werkgroepen van IVN. Dit alles is een mooie gelegenheid om te tonen hoe geweldig onze IVN afdeling is. Ten slotte een persoonlijke noot. Vele jaren heb ik deze rubriek met veel plezier geschreven en getracht een getrouwe weergave te geven van hetgeen besproken is in vergaderingen. Maar met ingang van het nieuwe jaar gaat, zoals het hoort, onze voorzitter, die zijn inwerkperiode met veel inzet heeft afgesloten, deze rubriek verzorgen.

Ook wil ik namens het hele bestuur iedereen prettige feestdagen wensen en een goed uiteinde van het oude jaar en iedereen uitnodigen op de Nieuwjaarsreceptie die wordt gehouden op zaterdag 4 januari 2020 van 14.00 uur – 17.00 uur, in de IVN-toren. Een groep vrijwilligers zal er voor zorgen dat alles in het gebouw er schoon en proper uitziet en de tafels mooi worden versierd, waarop koffie, vlaai, een borrel en een hapje klaar zullen staan.

Foto: Nel de Geus

Help vogels de winter door

Voor het derde jaar op rij heeft de jeugd van Elsloo o.l.v. leden van de excursiewerkgroep weer de vogels de winter door geholpen. Een impressie.

overleg vooraf

jongste vrijwilligster en deelnemster

trots op resultaat

pauzeren voor de camera

nog een gaatje vullen?

drukte voor en achter de tafel

Heidewandeling 1 september 2019

Margriet Roberts

Op 21 augustus gingen Hub, Marjo, Ria, Thea en Margriet de Mechelse hei op om een tocht uit te zetten voor de traditionele heidewandeling. Na een lange droge periode en dankzij enkele regenbuien van de laatste dagen, was het landschap toch omgetoverd in een paars tapijt van bloeiende heide.

Foto: Marjo Dullens

Vol verwachting begonnen we dan ook op 1 september met 15 wandelaars vanaf de camping de Salamander aan een tocht van 6 kilometer over de Mechelse heide. Onze

gids, Hub, heette ons welkom en gaf wat uitleg over het landschap. De Mechelse hei behoort tot de Kempen die 900 ha groot is. Het is een cultuur landschap. Het wordt begraasd door schapen en soms worden stukken geplagd omdat anders de hei overwoekerd word door boschages. Het ligt tussen As en Mechelen aan de Maas op de oostrand van het Kempens plateau. In 1967 werd het gebied aangewezen als natuurreservaat en is in handen van het Agentschap voor Natuur en Bos. Het is een glooiend landschap met leemachtige zandgrond en veenrijke plekken. Genoeg educatie nu. Start van de wandeling.

De paarse gloed was inmiddels wat minder uitbundig maar dat maakte de sfeer er niet minder door. We zagen behalve struikheide ook de dopheide, schapenzuring, brem en de ratelpopulier. Zelfs een heidekikker wilde, na eerst wat protest, poseren voor ons. Halverwege hadden we een mooi uitzicht op de zilverzandgroeve.

Foto: Pierre Reubsaet

Overige foto's: Margriet Roberts

We passeerden een meetstation voor broeikasgassen van de universiteit van Antwerpen. Hier meet men de uitwisseling tussen heide-ecosysteem en de atmosfeer. We ontdekten een reusachtige wintereik waarbij een discussie ontstond over het verschil tussen de zomer- en de wintereik. Het blijkt dat ieder zijn eigen ezelsbruggetje heeft.

Onderweg kwamen we bij een bunker uit de Tweede Wereldoorlog waar we even pauzeerden. Na afloop werden we op het terras van de Salamander, onder het genot van koffie, (met of zonder vlaai) verrast door live muziek van het ensemble "Prior". Ze speelden speciaal voor onze tafel een aantal countrynummers. Er gingen nog net geen beentjes van de vloer. Waren te moe denk ik. Het was goed vertoeven daar en we vonden het jammer dat we naar huis moesten. Wie er niet bij was heeft veel gemist. Maar, in augustus/september 2020 is er weer een kans. Kijk hiervoor in de kroetwusj of op de site.

De hei in november
Foto: Nel de Geus

struikheide onder dopheide boven
Foto: Margriet Roberts

Foto: Margriet Roberts

Hub, je mag dat het volgend jaar weer regelen. Bedankt!

Waarneming

Margriet Roberts

Vuurwantsen in pindakaaspotje

Waarneming

Nel de Geus

Wij mensen kopen of maken insectenhôtels maar... er zijn ook natuurlijke insectenhôtels, zoals deze vlinder heeft gebruikt. Hij heeft de nacht doorgebracht in een bloem van de Mandaville. Hij is enkele keren teruggekomen om van deze veilige plek te genieten.

Waarneming

Margriet Roberts

Op mijn wandeling in de Meinweg trof ik deze, voor mij, bijzondere paddenstoelen aan. Navraag bij de bekende Elsloose mycoloog, Jo Bollen, leverde de volgende uitleg op. Het is een berkenzwam. (*Piptoporus betulinus*). Zeer algemeen voorkomend, uitsluitend op dood berkenhout. Deze deed mij denken aan een fietszadel.

De tweede ontdekking is de paarse knoopzwam (*Ascocoryne sarcoides*). Ook al algemeen voorkomend op allerlei substraten als het maar hout is. Dit is een zakjeszwam, de 8 sporen zitten in een cilinder (asci). Indien rijp verlaten zij deze via een openslaand klepje (boven aan de asci).

Deze deed mij denken aan een halsketting die iemand verloren had.

Het waren voor mij interessante ontdekkingen.

Europese oehoe betrap met smakelijk hapje

Jan Deckers

Foto: familie Deckers

Onze uilenman, Jan Deckers, kreeg een telefoontje van zijn dochter dat er op haar dak in de Canisiusstraat een uil zat. Toen Jan poolshoogte ging nemen zag hij de uil met een lekkere rat in zijn klauwen. Hij liet zich geduldig vastleggen op de plaat door zijn dochter maar koos toch na enige tijd een veilig plekje in de kruin van een nabij gelegen boom waar hij zijn prooi niet losliet. Eerst dacht Jan aan een ransuil maar bij nader inzien gaat hij toch voor de Europese oehoe.

Herfstles groep 7

Op 2 en 9 oktober was er weer een herfstles voor groep 7 van de basisschool van Elsloo. Zo'n 80 leerlingen gingen, verdeeld over 2 dagen, het bos in met vrijwilligers van het IVN. Op 5 verschillende locaties werd hun verteld over het verspreiden van zaden. Het was een zeer geslaagde morgen waar veel wetenswaardigheden en anekdotes zijn verteld. Zeker voor herhaling vatbaar.

ZANDVERSPREIDING door Vogels

* VERZAMELAARS VAN BY NOLLEN, VERGETEN SOMS "de verspreider".
 * VOGELS BLEN BESOEN, de schil vlotter verbeerd en het zaadje uitroep
 * ZADJES MET "WERKHAARJES" KUNNEN OOK AANVOGELS BLIJVEN KIJKEN

de strakken herbes UNIK OPWILLEN! Geleerde besjes
 vogels kunnen heel Goed ZIEN
 - Lipbes
 - Vlier

Vrijwilligers van de herfstles

Dankjewel mensen namens de kinderen van de Elsloose scholen en graag tot volgend jaar. Zonder jullie hadden zij niet zo'n fijne en leerzame morgen gehad. Ook een bijzonder woord van dank aan de familie Pijpers voor de heerlijke appels die zij heeft gesponsord voor de jeugd na afloop van de les. Het was een heerlijke traktatie.

Ruska

Pierre Reubsaet

Nadat Jeannette en ik Lapland in december 2017 bezocht hadden, vonden we het dit jaar tijd voor een herfstreis naar Lapland de z.g. Ruska.

Vertrek op 11 september maar toch ook dikkere kleding in de koffers want je gaat tenslotte naar Lapland. Pff, bij aankomst in Rovanimie was het 28 graden. Hoezo klimaatsverandering! Gelukkig ging de temperatuur vanaf dag 2 naar beneden met overdag zo'n 10 graden en 's nachts rond het vriespunt met op de bergtoppen verse sneeuw. En jawel, ook een dag regen gehad.

Wat een herfstkleuren, gewoon geweldig. Zoveel geel aan de bomen en rood op de grond. Je ogen bleven rond gaan om deze schoonheid in je op te nemen. We zijn over de toendra en taiga naar Noorwegen

gereden om er 2 nachten te verblijven. Aansluitend nog 1 nacht in Zweden en daarna weer terug naar Finland. In september is er ook al noorderlicht te zien, het wordt al vroeger donker, iets kouder en dus ook helderder.

En hoe het te zien was, wow-wow, 7 op 7 nachten. Inderdaad iedere avond/nacht was het raak met in de laatste nacht echt een explosie van noorderlicht. Na verschillende foto's gemaakt te hebben, ben ik met m'n rug tegen een boom gaan staan om te genieten van het fenomeen dat zich boven ons liet zien en 3 dagen eerder op de zon ontstaan was.

Moe maar voldaan zijn we huiswaarts gekeerd met de kleurrijke Ruska in ons geheugen en op de foto's. We zijn er nu in de zomer, winter en herfst geweest en alle periodes hebben hun charme. Net zoals onze eigen omgeving in alle jaargetijden, als je het maar wilt zien.

Dassengids excursie in de Voerstreek

Remi Diris

Uit mijn nog te verschijnen dichtbundel: "O, mijn schoon Elsloo":

De ware gids

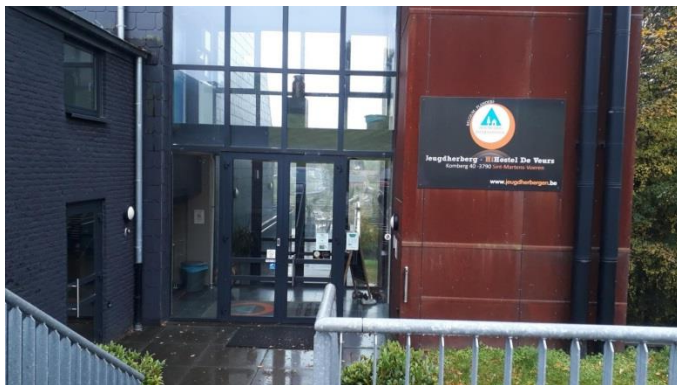
*Hij kijkt doordringend in de ogen van zijn gasten,
Daagt uit, stimuleert en verrast.
Tuurt zelfverzekerd in de verte, zoekend naar het onbestaande.
Gewis, een man van stavast.*

Bovenstaand zwaar achterhaald gedicht (want: niet genderneutraal) schetst treffend het alom levende beeld van hoe wij allen aankijken tegen een echte gids. Ga er maar eens aan staan: een hele groep van onbekenden rondleiden en al hun vragen beantwoorden, met als doel hen op deze dag weer iets bij te brengen? Schier onmogelijk, maar de gids doet dit wel!

Midden oktober kreeg IVN Elsloo een verzoek van een Belgisch gidsenbureau (zie: www.guidesoffice.eu) of wij een dassen-gids voor een dassen-excursie konden leveren voor de eerstvolgende zaterdag? De wandeling moest plaatsvinden in Voeren (Komborg), voor een groep van 15 personen uit de buurt van Antwerpen. Nou, weliswaar moest dit op heel korte termijn plaats gaan vinden, maar anderzijds was dit voor mijzelf een uitgelezen gelegenheid om eens mijn parate dassenkennis te testen tegenover een groep van onbekenden, in een volledig onbekende omgeving, voor een mij totaal onbekende vereniging. Dus natúúrlijk verklaarde ik

mij bereid om dit te gaan doen. Mijn vrouw moest die zaterdagmiddag/-avond toch werken (Buurtzorg) en het betekende een extra opbrengst voor onze club. De organisatie stuurde me de dagen erop diverse stafkaarten toe, inclusief verschillende routes en aanduidingen waar de dassenburchten lagen, zodat ik een idee kon krijgen over het gebied. Verder kreeg ik het verzoek om aan niemand van de gasten te vertellen dat ik dit voor het eerst deed. Het moest overkomen alsof ik al langere tijd als dassengids voor deze organisatie fungeerde. Ach, je moet alles in het leven eens geprobeerd hebben.

Ik vertrok tijdig van huis zodat ik de door mij gekozen route aan de hand van de stafkaarten vooraf nog kon gaan verkennen. De reis begon voorspoedig: bij Voeren bleken diverse wegen afgezet: *déviation*. Noodzakelijkerwijs moest ik ontzettend omrijden; op het laatst werd ik gestuurd over een geasfalteerd landweggetje dat in het midden, na de hevige regenval in deze dagen, overging in een angstaanjagend modderpad/-bad. Mijn auto had plotsklaps een andere kleur. Dank u wel, Belgische autoriteiten!

Uiteindelijk was ik aangekomen bij het vertrekpunt. Een supermoderne en alleraardigste jeugdherberg “VJH Voeren De Veurs”, waarna ik onder bijzonder natte omstandigheden in mijn uppie de wandeling maakte in bos en veld. De twee te bezoeken dassensites waren fluks gevonden, bovenin het bos. Wat mij is opgevallen aan beide burchten: ze waren wel bewoond, maar er was werkelijk geen enkele verse uitworp c.q. nestmateriaal. Helemaal niets. Echt anders als bij ons waar de dassen de laatste maanden grote hoeveelheden aarde en nestmateriaal naar buiten hebben gegooid. Een ander zeer groot verschil: hier bij Voeren zijn de dassen het hele jaar reeds vanaf 18:00 uur zichtbaar.

Op het afgesproken tijdstip ving, na een korte introductie over de das, de wandeling aan, onder stevige regenval en zeer modderige omstandigheden (12 van de 15 personen durfden dit nog aan). Terwijl we richting dassensite 1 liepen en diverse wissels bekeken, werden we gestoord door: een das.

Ongeveer 100 meter van ons af struinde deze op het gemak door het hoge gras en verdween uiteindelijk in een bosschage. Dit ging helaas te snel om er een foto van te maken. Maar het hoofddoel van de wandeling: 'een das zien', was nu reeds behaald!

Dassensite 1 was ras gevonden, midden in een zeer hoog gelegen varen veld. Met respect bekeek de groep de hele burcht; er werd niets verstoord. Een wat verderop gevonden dassenschedel (zonder onderkaak) werd in een doekje gewikkeld en in een tas gestopt. Altijd leuk voor thuis. Daarna de wandeling naar dassensite 2. Hier was het de bedoeling dat men naar de dassen kon gaan kijken, die zouden tussen 18:00 en 18:30 tevoorschijn komen. Probleem toen we bovenlangs de helling bij de burcht aankwamen: we hadden een stevige wind in de rug. We zouden geroken gaan worden door de das en dan zou deze zich niet meer laten zien. Derhalve moesten we verder bovenlangs een omtrekende beweging maken. En toen had ik een probleem: ik liep het betreffende landweggetje af naar beneden maar ik kon nu warempel die tweede burcht niet meer vinden. Opeens zag ik op een paar meter afstand een grote huppel uitworp met daarachter een gat. Dat moest 'm zijn. We hebben hier in het bos op gepaste afstand in stilte gewacht tot de das eruit zou komen, maar één van de dames kwam na 10 minuten ten val – bepaald niet elegant en met zeer veel lawaai. Tsja, toen had het wachten geen zin meer. Waarna bleek.... dat dit geen open dassenpijp was. Ze zat letterlijk helemaal dicht. Dit was dus puur een stilteoefening in een prachtig bos waar we ondertussen werden omringd door zwarte koeien. De schemering begon in te treden.

Vervolgens door het bos gauw terug gelopen naar de weide waar het avontuur was begonnen. Hierbij was er een kleinigheidje dat niemand was opgevallen: ik was de weg helemaal kwijt. De regen verdreef het zweet dat mij spontaan uit was gebroken. Maar na enige tijd bleek de door mij op gevoel gekozen richting precies de goede te zijn geweest. De bereikte bosrand keek letterlijk uit op de Jeugdherberg. Klokslag 19:00 uur (haast in duisternis) kon ik de gasten bij hun verblijf afleveren, precies op tijd voor het eten. En na het eten stond hen nóg een verrassing te wachten: achter de herberg rond 23:00 uur verzamelen in een kijk-ruimte. Daarachter kwamen elke avond dassen uit een naburige burcht hun eten halen en konden dus letterlijk vanaf een paar meter afstand bekeken worden!

En de terugreis? Neen, diezelfde weg terug, in volledige duisternis, dat was teveel gevraagd. Veiligheidshalve toch maar via St. Pietersvoeren en De Planck naar Mestreech. Al met al was dit een ontzettend leuke ervaring, zeker voor herhaling vatbaar. En wie weet, neemt een ander lid van onze dassenwerkgroep een volgende wandeling voor zijn/haar rekening

Tuin en kasteel in januari 2019

Foto: Nel de Geus

Nieuw(s)

Pierre Reubsaet is benoemd tot **coverfotograaf** van de kroetwusj. Hij zal foto's maken voor de voorpagina van iedere kroetwusj. In deze uitgave ziet u een opname van de zilveren ridderzwam. Het is niet de eerste keer dat hij foto's heeft gemaakt voor de kroetwusj en de redactie heeft hem daarom gevraagd om voortaan elke uitgave een seizoensgebonden opname te maken. Alvast bedankt Pierre.

IVN Elsloo heeft behalve een website nu ook een **facebook** pagina. Deze zal verzorgd worden door **Angeli-que Diris**.

De **nieuwjaarsreceptie** is dit jaar gepland op **4 januari 2020** zoals gebruikelijk in de toren van het kasteel, van 14 uur tot 17 uur. Het bestuur nodigt u hierbij van harte uit.

Elsloo op een winterse dag
Foto: Nel de Geus

Uitkijkplatform langs de Maas

Bert Heijnen

In het kader van de werkzaamheden aan het Grensmaasproject hebben de leden van Vogelwerkgroep De Wouw in het verleden suggesties gedaan voor de oprichting van een uitkijkplatform langs de Maas. Het heeft

lange tijd geduurd voordat de neuzen van alle geïnteresseerden, organisaties en de overheid in één richting stonden en de vereiste vergunning voor de bouw van het platform werd verkregen. Met de bouw kon worden begonnen, waarbij enkele leden van de Vogelwerkgroep hand- en spandiensten hebben verleend. Inmiddels is de bouw gereed en kunt u in het gebied van Meers, dicht bij de Maasband het platform zien liggen en – zo u wilt – gaan bekijken en van daar uit de watervogels in en langs de Maas gaan waarnemen. Wij hopen dat veel natuurliefhebbers en vogelvrienden nog lang gebruik van dit platform kunnen maken. In elk geval dank aan allen die hieraan medewerking hebben verleend.

Natuurwerkdag 2 november 2019

Frans Stassen / Margriet Roberts

Foto: Hub de Rooy

Ongeveer 20 vrijwilligers namen in Elsloo deel aan de jaarlijkse natuurwerkdag. De werkzaamheden stonden onder leiding van Staatsbosbeheer.

Na het inrichten van het basiskamp op de parkeerplaats langs de weg naar Geulle werden twee groepen gevormd: een groep ging naar het bruggetje over de hemelbeek en de andere groep ging naar paddenpoel, gelegen langs de kasteelvijver, tegenover de moerascipressen.

Bij de paddenpoel werden enkele wilgen geknot en het snoeihout op rillen gelegd. Bij deze poel wordt komende zomer de slootjesdag gehouden. Er werden ook nog enkele wilgen geplant: wilgenstokken werden van blad

ontdaan en een halve meter in de grond gestoken. En nu maar hopen dat de bevers eraf afblijven. Bij het bruggetje werd aan beide kanten het overtollig struweel weggevoerd en de afrastering weggehaald. Dat niet alleen volwassenen op deze dag de handen uit de mouwen hebben gestoken, blijkt wel uit onderstaande foto. Een oma die met haar twee kleinkinderen de hele dag gezaagd en gesnoeid hebben. Heel bijzonder en een mooi voorbeeld.

Foto: Margriet Roberts

Tijdens de middagpauze werd traditioneel genoten van onovertroffen goulashsoep, broodjes, krentenbollen, wafels en appels. Met dank aan de dames die dit ook dit jaar weer voortreffelijk verzorgd hebben.

Na de middagpauze werd het wandelpad langs de weg naar Geulle opgeschoond om de doorzichten naar het bos open te houden.

De dag werd afgesloten met een pilsje of frisdrank.

Diapresentatie over de das en de bever in het Maaslandcentrum (4 november)

Angelique Diris

En dan kom je op een avond thuis van je werk.....
Je maakt de deur open en in de gang staan twee opgezette dassen je aan te kijken.

Tja, zoiets kun je verwachten als manlief, als kartrekker van de dassenwerkgroep, een presentatie gaat geven in het Maaslandcentrum.

Weken bezig met de voorbereidingen en dan is het ineens maandag 4 november. Deze avond gaat het gebeuren. Helaas regent het behoorlijk. Hopelijk weerhoudt dit de mensen niet om de weg naar het Maaslandcentrum te vinden. Alles staat klaar. Ook is Willy de Koning al aanwezig. Zij zal de presentatie over de bever voor haar rekening nemen. Vera, die deze avond op film gaat zetten, heeft haar camera's opgesteld. Pierre die foto's gaat maken loopt ook al rond met zijn camera.

Foto: Pierre Reubsaet

Foto: Pierre Reubsaet

Voor een zaal van meer dan 100 toehoorders heeft Remi zijn presentatie gehouden. Iedereen luisterde aandachtig naar zijn verhaal over de das. Foto's en filmpjes ondersteunden zijn woorden. Waar leeft de das? Hoe leeft de das? Wat eet hij? Etc....etc....etc....

Iedereen kreeg ook de kans om de opgezette dassen te bekijken, te aaien, te bewonderen.....
Het was een zeer geslaagde, interessante presentatie over dit magnifieke dier.

Foto: Pierre Reubsaet

Na een heerlijke kop koffie in de pauze was het de beurt aan Willy de Koning. Zij is een bekende in medialand. Willy vertelde aan de hand van foto's over de bever. Door haar ervaringen en eigen onderzoeken naar dit prachtige dier kon zij heel enthousiast vertellen. Willy filmt ook veel in de natuur. Ook de bever heeft zij gefilmd. Ze liet een mooie film zien over zijn wereldje. Helaas viel af en toe het geluid weg, maar de ICT-deskundige Nic die achter de laptop zat, kon gelukkig dit probleem verhelpen.

Het was een interessante avond met veel informatie. Informatie waar zeker nog over nagepraat zal worden. De dassen weer de auto in, laptop in de tas, handen schudden en op weg naar huis.....
Gelukkig nu zonder regen.

De wereld weer een beetje mooier

Henk Jacobs

Bij de dassenwandelingen in ons mooie buitengebied zien we regelmatig vuil en troep in de berm en holle wegen. Toen Theo dan ook voorstelde om ons niet alleen te ergeren maar er ook wat aan te doen, was iedereen er wel voor te porren om de handen uit de mouwen te steken.

Remi heeft ook de gemeente hiervoor warm gekregen, en die zorgde voor handige knijpers, oranje hesjes, vuilniszakken en handschoenen.

Zo gezegd en zo gedaan, op een frisse maar droge zaterdagmorgen 16 november staan 10 leden van de Dassenwerkgroep klaar aan het begin van de Eijksensweg, tussen Catsop en Geulle. Jo had de kruiwagen van stal gehaald voor het verzamelen van de volle zakken. Remi verdeelde de taken en de groep zwermde uit, gewapend met zak en grijper.

Het was best wel een belevenis, zo speurend en turend tussen het gras, de struiken en over de kanten van de holle weg. Normaal zoeken we dassensporen, maar nu stukjes plastic, lege flesjes en meer van dat spul. Met de knijper vissen we feilloos een leeg blikje tussen de struiken uit. Best wel handig zo'n knijper denk ik al schrijvend, om het verspreid liggende speelgoed van de grond te plukken en onder de bank uit te vissen na een bezoek van de kleinkinderen. Nu blijkt ook de kracht van teamwork, wat de een over het hoofd heeft gezien pikt de ander onder het gras uit. Sommigen, de intimi weten wie we bedoelen, duiken al snel in de brede struikenstrook en struinent als een das naar wat daar verborgen ligt. De oogst van een uurtje struinen: een fietsband, een flink stuk vloerbedekking, een vergeten schoen, een betonnen bloembak, plastic zakken vol

met huisvuil, een paar zakken klein grut en natuurlijk een wioldop. Je vraagt je af, wie gooit die troep daar nu neer. Er wordt gebabbeld, gelachen, gewerkt. De nodige auto's en fietsers passeren ons, en zwaaien beleefd naar al die oranje hesjes, zich afvragend wat hier aan de hand is Een taakstraf project van bureau Halt?

We sluiten af met een bezoekje aan het Geversdal, op een verre steenworp afstand. Na jaren van afwezigheid zijn hier weer sporen van dassen gevonden, tsjakka! Na gedane arbeid is het tijd voor spijs en drank. Linda en Ramon hebben gezorgd voor koffie, thee en lekkere cake. Dat gaat er wel in, dank voor deze traktatie. Terugkijkend, een gezellige, nuttige en geslaagde activiteit. Dit smaakt naar meer.

Foto: Ramon Niessen

De Aardappel – Solanum tuberosum

Gertie Cordewener

Geschiedenis

De aardappel is rond 1580 door de Spanjaarden meegebracht uit Zuid-Amerika. De aardappel werd tot 1763 gebruikt als veevoer. De Fransman Parmentier kreeg tijdens zijn krijgsgevangenschap in Duitsland aardappelen te eten en vond deze lekker. Hij heeft bij terugkomst in Frankrijk de aardappel als voedsel geïntroduceerd en maakte er met ondersteuning van de koning veel propaganda voor. Tegenwoordig zijn er meer dan 2000 kweeksoorten bekend en is hij niet meer weg te denken uit onze voeding.

De aardappel behoort tot de nachtschadefamilie. Van de aardappel wordt alleen de KNOL gebruikt. Van het loof en de groene delen van de knol kan men zeer onpasselijk worden door de gifstof Solanine die erin zit. Bij hoge dosering kan het zelfs dodelijk zijn.

De belangrijkste inhoudsstoffen van de aardappel zijn: betacaroteen/vitamine A, vitamine B₁, B₂, B₃ en een hoge dosis vitamine C. Is rijk aan de mineralen calcium, fosfor en kalium en in mindere mate aan de mineralen koper, zink en ijzer.

De eigenschappen zijn:

Urine-drijvend (vochtafdrijvend) omdat kalium de nierfunctie stimuleert

Het sap van de rauwe aardappel neutraliseert overmatig maagzuur en kan dus ingezet worden bij brandend maagzuur en maagpijn. Preventief is het goed ter voorkoming van zweren bij de maag en dunne darm.

Het sap ALTIJD verdunnen met een gelijke hoeveelheid water. Een kuur van 3 glazen per dag gedurende drie

weken heeft een ontslakkende en bloeddrukverlagende werking. Het sap heeft een gunstig effect bij aarsmaden welke je vaak ziet bij kinderen die veel buiten in de zandbak of grond spelen. Het voorkomt de herinfectie. Men geeft het kind 3 dagen lang maximaal 1 glas per dag.

Geraspte rauwe aardappel is wondhelend door de aanwezigheid van de mineralen; het heeft tevens een verzachtende werking bij lichte brandwonden en voorkomt blaarvorming. Doe het in een doek je en leg het op de wond.

Hete aardappelpuree is een fijn middel bij rugpijnen zoals spit en krampen van de rugspieren.

Recepten:

Geraspte aardappel

Schil de aardappel en rasp hem met een fijne groente- of kaasrasp. Doe de geraspte aardappel met het aardappelvocht in een doekje en leg dat 5 tot 10 minuten op de verbrande plek.

Aardappelpuree of aardappelzak

Kook een grote hoeveelheid in de schil in ruim water in 20 minuten gaar. Prak of stamp ze fijn en vul er een kussensloop mee. Leg dit zo heet mogelijk op de pijnlijke plaats van de rug. Dek toe met een handdoek of wollen deken. Verwijder de zak pas als hij volledig is afgekoeld. Doe dit het liefst 's avonds zodat men erna rusten kan.

Waarschuwing:

Groene, onrijpe aardappelen en spruitende aardappelen dienen vermeden te worden door hun gehalte aan toxische alkaloiden solanine en chaconine, die schadelijk zijn voor de slijmvliezen van de maag en darmen en

die kunnen leiden tot koorts, verwardheid, bloeddrukval en te snel ademen. Drink daarom ook nooit meer sap dan noodzakelijk.

Zeker zwangere vrouwen dienen groene en spruitende aardappelen te vermijden omdat ze misvorming bij de foetus kunnen veroorzaken.

Gekookte aardappelen (tenzij jonge aardappelen in de schil gekookt) en zeker verwerkte aardappelen (puree, gebakken frieten,) hebben een hoge glycemische index en passen dus niet in een afslankend dieet.

Na de oogst

Foto: Nel de Geus

Dialezingen en dagwandeling zaterdag 25 april 2020

Chris Wolthuis, Martin Meulenberg

Maandag 6 januari a.s. In het Maaslandcentrum, aanvang 20.00 uur, gratis entree.

Onderwerp: **Europese orchideeën**, geraffineerde verleiders. Presentatoren: Jacques Kleynen en Jean Claessens. In Nederland zijn een kleine veertig soorten orchideeën. Orchideeën zijn voor hun voortplanting grotendeels afhankelijk van insecten, vooral van verschillende soorten bijen en hommels. De presentatoren nemen ons mee op ontdekkingsreis naar en door het binnenste van de orchideeënbloem om duidelijk te maken op welke, vaak geraffineerde, manier de orchideeën de insecten weten te lokken. Dit alles begeleid met veel prachtige foto's en verhelderende video's die de lezing ondersteunen en voor een visueel B spektakel zorgen.

Maandag 10 februari a.s. In het Maaslandcentrum, aanvang 20.00 uur, gratis entree. Onderwerp: "**Vogels tussen Maas en Peel - vroeger en nu**". **Let op!** Deze lezing is dus op de tweede maandagavond in februari. De presentatoren zijn Jan Peeters en Noud Janssen, uit Maasbree. De opnames zijn voornamelijk gemaakt in Noord-Limburg in de omgeving van Horst.

Mooie dia's, unieke video-opnames en interessante informatie over vogels vanaf het einde twintigste eeuw tot heden. Wetenswaardigheden van korhoen tot nachtegaal en van goudhaantje tot kraanvogel. Ruim 70 vogelsoorten worden behandeld.

Jan Peeters is al langer actief met vogels. Het verzorgen van presentaties is langzaam maar zeker gegroeid vanuit de cursus vogelherkenning binnen

vogelwerkgroep 't Hokske en via reisverhalen (bezoek Falsterbo, Polen/Oost-Duitsland en Bulgarije). Daarnaast bekleedt hij de functie van Districtcoördinator Limburg Noord voor Sovon, Vogelonderzoek Nederland.

Jan Peeters geeft presentaties op scholen, bij IVN- en KBO-afdelingen, maar ook bij Dagbesteding en Vogelwerkgroepen.

Toen Noud Janssen zich ook aansloot bij Vogelwerkgroep 't Hokske was het huidige team gevormd. Noud is actief watervogelteller en samen worden er broedvogels en trekvogels geteld in de Mariapeel en enkele natuurgebieden in de directe omgeving.

Maandag 2 maart a.s In het Maaslandcentrum, aanvang 20.00 uur, gratis entree.

Onderwerp: ***'Natuurgebieden, vogels en tuinen van Zuid - Engeland'*** door Olaf op den Kamp.

Engeland is voor velen onbekend en minder bekend als reisbestemming, toch is het zeker de moeite waard.

Naast prachtige steden liggen er ook heel wat bijzondere natuurgebieden en prachtige tuinen. In deze lezing bekijken we een aantal bijzondere natuurgebieden zoals de witte krijtrotsen bij Dover en de Seven Sisters, New Forest met zijn wilde pony's, damherten en oeroude eiken. Sherwood Forest, waar volgens de legende ooit Robin Hood woonde, de zeevogelkolonies langs de kust bij Bempton en op de Farne Islands met papegaaiduikers, kuifaalscholvers en Jan-van-Genten, Nationaalpark Exmoor met zijn uitgestrekte heidegebieden en Exmoor-pony's en vele bossen met bluebells.

Daarnaast nemen we een kijkje in wereldberoemde tuinen als Sissinghurst Castle Garden, Nymans Garden en Stourhead waar veel bijzondere bomen, struiken en

planten staan en inspiratie kan worden opgedaan voor de eigen tuin. Sheffield Park is beroemd vanwege zijn vele waterlelies. De botanische tuin Wakehurst hoort bij de beroemde tuinen van Kew.

Bustocht, wandeldag naar het Grenspark Maas-Swalm-Nette

Op **zaterdag 25 april** organiseert IVN Elsloo weer de jaarlijkse bustocht.

Vertrek per touringcar vanaf het Dorine Verschureplein 8.30 uur precies, niet later. Terug in Elsloo tussen 18.00 -18.30 uur. Prijs € 17,50 inclusief als voorheen en zoals gewend. Opgave vanaf 1 januari indien mogelijk het liefst per e-mail:

mjmeulenberg01@hetnet.nl

Net over de grens bij Venlo ligt een fraai natuurpark, het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Tijdens deze bustocht bezoeken we onder leiding van Olaf Op den Kamp drie gebieden in het Grenspark. We beginnen bij de Krickenbecker Seen, een gebied met diverse meren waarop watervogels leven. Deze meren ontstonden door het wegbaggeren van turf. Hier ligt ook het voormalige jachtslot Krickenbeck. Verborgen in het bos zien we de restanten van het Grand Canal du Nord dat Napoleon liet graven. Hier maken we een wandeling van circa 6 km.

Ons tweede doel is het Nettetel waar we het Roerdompproject zullen bekijken. Hier is langs de fraai meanderende Nette een natuurgebied met bevers, waterwallen (een wat geheimzinnige, schaarse broedvogel), grote zilverreigers en allerlei soorten eenden, ganzen

en zwanen ontstaan. Bijzonder zijn de vele futen op de Nette. Deze wandeling is circa 3 km lang. 's Middags rijden we naar de Niers waar we een wandeling van 4 km maken. We lopen door het bos bij Klooster Wachtendonk en langs de uiterwaarden van de Niers zelf. Deze stroomt hier door een uitgestrekt vlak gebied tussen extensieve graslanden door. We sluiten de dag af met een bezoekje aan het fraaie plaatsje Wachtendonk met zijn historische huizen.

Niers bij het Hobbes Bergske in het natuureservaat Grasheide

Foto: Olaf op den Kamp

Jaarprogramma 2019 / 2020

Excursiewerkgroep IVN Elsloo

Zondag 29 december

Winterwandeling Catsop (incl. soep/koffie)

Vertrek: 13.30 uur vanaf ingang botanische
tuin

Woensdag 18 maart

Boomfeestdag: thema: "Maak 't buiten beter"

Zondag 19 april

Regio wandeling i.s.m. IVN Stein

(onder voorbehoud)

Zondag 26 april

Bloesemtocht

Vertrek: 14.00 uur parkeerplaats Terhagen

Zondag 10 mei

Voorjaarwandeling Elsloose bos

Vertrek: 10.00 uur kasteeltoren Elsloo

Zondag 31 mei

Jubileum 50 jaar IVN / 60 jaar Landgoed

Elsloo van 13.00 uur tot 16.00 uur

Meer info in de volgende kroetwusj

Zondag 21 juni

Zomerwandeling

Meer info in de volgende kroetwusj

Zondag 28 juni

Kidsactiviteit

Botanische tuin Elsloo 14 - 16 uur

Zondag 30 augustus

Herfstwandeling Ziepbeek

Vertrek: 10.00 uur Dorine Verschuerenplein,
Elsloo

Zondag 6 september

Kidsactiviteit

Botanische tuin Elsloo 14 – 16 uur

Zaterdag 7 november

Natuurwerkdag

Zondag 27 december

Winterwandeling

Vertrek: kasteeltoren Elsloo 13.30u.

Natuurwerkdag 2 november 2019

Foto: Hub de Rooy

Jaarprogramma 2019 / 2020 Vogelwerkgroep de Wouw IVN Elsloo

Woensdag 18 december 2019

Punt-Transect-Tellingproject (PTT)

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en de Botanische tuin in Elsloo

Zondag 16 februari 2020

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in Kelmond en omgeving

Vertrek om 9.00 uur bij de trappen naar de Mariakapel aan de Molenberg in Beek

Zondag 19 april 2020

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in het Elsloose deel van het Bunderbos.

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en de Botanische tuin in Elsloo

Zaterdag 3 oktober 2020

Landelijke Birdwatch-telling in het buitengebied van Meers

Vertrek om 9.00 uur bij de kleine poel naast het voetbalterrein van Meers

Zondag 18 oktober 2020

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in de Maasband

Vertrek om 9.00 uur bij de kleine poel naast het voetbalterrein van Meers

Zondag 15 november 2020

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep bij de grindgaten van Meers

Vertrek om 9.00 uur bij de Fanfarezaal in Meers (bij de Witte Börstel)

Woensdag 16 december 2020

Punt-Transect-Tellingproject (PTT)

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en de Botanische Tuin in Elsloo

Futen bij de nestopbouw

Olaf Op den Kamp

Voor het geval dat...

Provinciaal milieuklachtennummer
(dag en nacht bereikbaar) 043-3617070

Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer
Zuid-Limburg
Bel bij overlast vliegtuiglawaai
M.A.A. en AWAC's 043-3652020
Bereikbaar ma t/m vrij 9.00-14.00 uur.
Buiten deze tijden inspreken op
antwoordapparaat (zelfde telefoonnummer)

Dierenambulances

Dierenambulance Zuidwest Limburg 0900-4433224
Dierenambulance Geleen e.o. 0900-7009000
Dierenambulance centraal Limburg 0900-7009000
Dassenwerkgroep Zuid-Limburg 045-5443738

Bij de Belgische burens komt het Natuurhulpcentrum in actie als er dieren in nood zijn.

Dit centrum is gelegen aan de Industrieweg zuid nr. 2051 te 3660 Opglabbeek.

Tel. + 32 (0) 89 / 85 49 06

e-mail: info@natuurhulpcentrum.be

website: www.natuurhulpcentrum.be

De Groene Brigade: tel. 043 – 3 61 70 70

Voor Limburg zuid (Heuvelland) zijn de heren Huub Vink, Gerrit Lenting en Miel Lemaire.

Meldingen kunnen óók worden doorgegeven via e-mail:

groenebrigade@prvlimburg.nl

IVN gebouw 046 – 4234826

